

روزنامه قانيا كوردى ل سهردهمى ئوسمانيا پوژھات سەعيد

د كوفارا هيزل دا ژماره ۲۱ هاتيه به لافكرن



روژنامه قانیا كوردی ل سه‌دهمی ئوسمانیا

پوژهاٲ سه‌عید

روژنامه‌فانیا کوردی ل سهردهمی عوسمانیا

روژنامه‌فانی ژ بلی پیقهرهك گرنك بو گه‌هاندنا هزر و بیر و بوچوونا د جیهانی دا و دان و وه‌رگرتنا زانیاریا بوویه ریکهك ژ بو ناساندنا گهل و ملله‌تا، ههر چه‌نده ملله‌تی کورد ژ بهر کاودانین وی سهردهمی درهنگ چووینه د ناف قی جیهانی دا لی د ده‌مهك کورت دا شیان رولی خو ببینن ، پشتی ده‌رکه‌فتنا نیکه‌م روژنامه ب گوره‌ی میژوونقیسی ننگلیز (جانمیر) روژناما (English Mercure) نه‌وا سالا 1588 ل سهر هاتی نقیسین و ژ هندهك لاپه‌را پینك دهات .

ده‌رباره‌ی هاتنا روژنامه‌فانی بو عوسمانیا ژی ژیدهر وه‌سا دیار دکهن کو نهرمه‌نی ، یاهودی و رومیا ژ به‌ری دوو سه‌دسالا ژ عوسمانیا نامیرئ چاپکرنی نیبانه و وه‌شان چاپکرینه ، نه‌گهر ژی نه‌و بوون کو وانا پتر په‌یوه‌ندی لگهل جیهانا ده‌رکه‌هه‌بوون ، نیکه‌م روژنامه د ده‌وله‌تا عوسمانیا دا روژنامه‌ی افره‌نسی بوو ب نافی (Bulletin De Nouvelles) مه‌به‌ستا قی روژنامی نه‌و بوو شوره‌شا فره‌نسی بگه‌هینن خه‌لکی خو و ب ده‌ست قه‌ نیبانا رایا جیهانی بوو ، هه‌ژی گوته‌ی یه روژنامه 15 روژا چاره‌کی ده‌رکه‌فت و ژ 6 تا 8 لاپه‌را پینك دهات و ل چاپخانا بالیوزخانا فره‌نسا ل نیستانبولی دهاته چاپکرن.

نیکه‌م روژناما ترکی و عه‌ره‌بی ژی روژناما (وقائع المصرية) بوو نه‌وا ل روژا 1828/11/20 ب ترکی و عه‌ره‌بی هاتی چاپکرن ژ لاین والین مسری (محمد علی پاشا) ی قه ، و نیکه‌م روژناما ترکی ل 1831/11/1 ده‌رکه‌فتیه ب نافی (تقویمی وقایع) بوو ل دویدا چهن‌دین روژنامه و گو‌فارین ترکی ده‌رکه‌فتن و ب قی ره‌نگی سه‌ربورا روژنامه‌فانیا ترکی ده‌ستپیکر.

روژنامه‌فانیا کوردی د ده‌وله‌تا عوسمانی دا و نیکه‌م روژنامه

کوردستان (1898)

نیکه‌م روژناما کوردی نافی وه‌لاتی کوردان نانکو (کوردستان) ه و ل روژا 22 ی نیسانا 1898 ئ ل قاهیره ده‌رکه‌فتیه ژ لاین میقداد مه‌دحه‌ت به‌درخان قه هاتیه به‌لافکرن ، سی هژمارین نیکن ل چاپخانیه (الهلال) هاتینه چاپکرن و ل دویدا روژنامه ل وه‌لاتین جودا جودا هاتینه چاپکرن ، و نه‌ف روژنامه گه‌هشتیه سوربی و وه‌لاتین نه‌ورویا ، و ل هژمارین ده‌ستپیکر گرنکی هاتیه دان ب زمان و کهلتوری کوردی ، روژنامه ل سالا 1902 ئ هاتیه دان‌بخستن و نه‌ف روژه ل جیهانی ب روژا (روژنامه‌گه‌ریا کوردی) ده‌یته بیر نیبان .

روژناما ته‌عاونی کورد و ته‌راقی (1908)

ل سالا 1908 ئ ده‌رکه‌فتیه و د په‌یره‌و و پروگرامی (جه‌معیه‌تا ته‌عاون و ته‌راقی کورد) دا هاتیه دیار کرن کو دئ روژنامه‌یه‌کی وه‌شینن ، خودانی نیمتیازئ ته‌وفیق بوو و سه‌رنقیسه‌ر (نه‌حمه‌د جه‌میلن دیاربه‌گری) بوو ، و چهن‌دین بابه‌تین ناینی ، جفاکی ، کهلتوری و ره‌وشه‌نبیری تیدا هاتبوون ، نیکه‌م ژماره ل روژا 1908-12-11 ده‌رکه‌فتیه و دویمه‌یک ژماره 1909-1-29 ئ هاتیه به‌لافکرن و نه‌ه ژماره ژئ هاتینه چاپکرن و به‌لافکرن

روژناما شه‌رق و کوردستان (1908)

ل سالا 1908 ئ ده‌ست ب وه‌شانا خوه کریه حه‌فتیانه دوو جارا دهاته به‌لافکرن ، روژنامه چوار لاپه‌ر بوو ، ب نه‌لف و بنیا عه‌ره‌بی ب زمانی کوردی و تورکی دهاته نقیسین ، ههرچه‌نده په‌یوه‌ندیان وانا دیار نینن کا لگهل کیژ کومه‌لی بوون لی نقیسه‌رین وان ل به‌ر ده‌ستن نه‌و ژی : نه‌حمه‌د شه‌ریفی هه‌رسه‌کی به‌رپرسی نقیسین ،

- . بهرپرستی وئ (نیبراهیم کوردی) بوو.گوفار پشتی 30 ژمارا ل روژا 30-9-1913 ئ هاته دانئخستن .
- ههتاوی کورد (1913) نانکو روژا کورد پتیریا بابەتەن سیاسی و جفاکی بوون ، دەه ژماره هاتینه بهلافکرن ژمارا نئکی ل 23-10-1913 و دویمههیک ژماره ل 20-6-1914 ئ هاتیه بهلافکرن .
 - بانگی کورد (1914) ژ لایئ جهمال الدین هاتیه بهلافکرن و نیکهه هژمار ل روژا 8-4-1914 ئ هاتیه بهلافکرن ل چاپخانا ال-ادب ل بهغدا هاتیه چاپکرن ، لگهل دهستپیکرنا شهري جیهانی نئکی هاتیه دانئخستن،سی ژماره ژئ دهركهفتینه .
 - گوفارا کوردستان (1914) ل نیسانا 1914 ئ ل مههابادا کوردستانا نیرانی دهست ب وهشانا خوه کریه گوفار ب کوردیهکا شکهستی دهاته نقتیسین ، بابهتین ب کوردی کیم دهاتن نقتیسین ، ژ لایئ کهسانین بیانی قه دهاته بهلافکرن لگهل دهستپیکنا شهري جیهانی نئکی هاته راوهستاندن.
 - گوفارا ژین (1918) ل پایزا 1918 ئ ل نیستانبولی هاتیه چاپکرن و بهلافکرن ، گوفار ب دوو زمانا دهاته نقتیسین کوردیا (کرمانجیا سهری و خوارئ) و عوسمانی ، بابهت ب گشتی نهدهبی و جفاکی بوو قهکولینین پیره میردئ لسه هوزانی دهاتنه بهلافکرن ، ژ هندهک نقتیسه رین وئ (کامیران بهدرخان ، حزنیی دیرسمی ، عبدالله جهودهت ، مینایی جزیری و قاذزاده لهتیفن زاخوی)، گوفار ل روژا 2-10-1919 ئ ژ نهگهرئ فشارین حکومهتی هاته دانئخستن.

ژ بلی قان گوفارین ل سهری هاتین نقتیسین هژمارهک یا دی گوفارا ل چاپخانهیا موکریانی قهکری چهندين گوفارین دی دهركهفتینه ، ژ وانا (کوردستان ، چیایی کرمانج ، بوتان ، دیاربهر و سوران)

ژیدەر :

- Alakom, Rohat. Eski İstanbul Kürtleri (1453 – 1925), Avesta Yayınları, İstanbul,1998
- Yücel, Müslüm. Kürt Basın Tarihi (Tekzip), Aram Yayınları, İstanbul,1998.
- www.kurdistantime.com
- www.bakhawan.com/kurdpedia